

SLOVENSKI GOSPODAR

Izhaja vsako sredo.
Cena: Letno Din 52.—,
polletno Din 16.—, četrt-
letno Din 9.—, inozemstvo
Din 64.—

LIST LJUDSTVU V POUK IN ZABAVO

Uredništvo in upravištvo: Maribor, Koroška c. 5
Telefon interurban 113

Cena inseratov: cela
stran Din 2000.—, pol stra-
ni Din 1000.—, četrti stran
Din 500.—, 1/16 strani Din 250.—,
1/32 str. Din 125.—, Maliogla-
si vsaka beseda Din 120.—

Nova vlada in njene naloge.

Naloge, ki jih ima vršiti nova vlada, koji je na čelu general Petar Živković, so določene v proglasu Nj. Veličanstva kralja. Vsaka beseda tega proglasa je tehtna ter dobro premišljena. Ta proglas je jasen, določen in odločen, in zato je napravil tako ugoden in velik vtis ne samo v državi, marveč tudi v inozemstvu.

Razpust narodne skupščine je našel resposplošno odobravanje. Naš parlament ni izvršil svoje naloge ter ni uresničil nad, ki jih je v njega stavil narod in kralj. V tem oziru se v kraljevem proglasu nahajajo te-le značilne, stvarne in velepomembne besede: »Parlamentarizem, ki je kot politično sredstvo po tradicijah mojega nepozabnega očeta ostal tudi moj ideal, so začele zaslepljene politične strasti zlorabljati v taki meri, da je postal zapreka za vsako plodonosno delo v državi. Žalostni razdori in dogodki v narodni skupščini so omajali v narodu vero v koristnost te ustanove. Sporazumi, pa tudi najbolj običajni odnošaji med strankami in osebami, so postali popolnoma nemogoči. Namesto, da bi parlamentarizem razvijal in krepil duh narodnega in državnega edinstva, pričanja — tak, kakršen je — dovajati do duševnega ravsula in narodnega razedinjevanja.«

Da, takšen, popolnoma takšen je bil naš parlament. Vernejša slika o njem se ne more dati. Bil je torišče največje strankarsko-politične sebičnosti. Stranke so gledale samo na sebe, ne pa na skupnost in državo. Propadal je od leta do leta. V preteklem letu je propad dosegel vrhunec: parlament ni bil več skupina mož, ki se zavedajo svoje velike naloge kot zastopniki ljudstva ter morajo ljudstvu dajati zgled strpljivosti, potrpežljivosti, medsebojnega spoštovanja in vestne brige za splošni blagor. Spremenil se je v divji metež strasti, v prizorišče strastnega razdora, v kraj psovanja, zmerjanja in razbijanja.

Ker nova vlada ni odgovorna parlamentu, bo smernice za svoje delo iskala in našla v kraljevem proglasu, ki napoveduje nove pote in metode. Napori Njegovega Veličanstva kralja in njemu odgovorne vlade imajo, kakor stoji v proglasu, samo en cilj, da se v najkrajšem času doseže ustvaritev onih ustanov, one državne uprave in one državne ureditve, ki bo najbolj odgovarjala splošnim narodnim potrebam in državnim interesom. Glavna naloga vlade je torej reforma (preosnova) državne u-

prave, gospodarska obnova, ozdravljenje državnih financ in nova ureditev države.

Za dosego tega cilja je izdano že nekaj zakonov, drugi pa se pripravljajo. Vlada bo pristopila koreniti reviziji uradništva, pri čemer se bo dala voditi samo od stvarnih razlogov in od ozirov na javne interese. Odstranjene bodo iz službe nesposobne in pokvarjene osebe, ki so bile državi in njeni upravi na nečast in škodo. S čiščenjem uradništva se je že začelo zlasti v ministrstvu za šume in rudnike, kjer je bil od službe suspendiran (začasno odstranjen) — generalni direktor Stamenković in nekateri drugi uradniki. Vsi ti so prišli v disciplinarno preiskavo, drugi bodo še sledili. Gre za afere v sarajevskem in v zagrebškem gozdarskem ravnateljstvu, s katerimi je bila državi storjena velikanska škoda. Osebe, ki so zakrivile te velike nerednosti ter državi povzročile škodo, pridejo pred sodnijo. Ministri, ki so izdali te odloke, bodo tudi izročeni državnemu sodišču. Pripravlja se zakon proti korupciji, ki bo dobil povratno moč.

Kot eno svojih prvih nalog smatra vlada zenačenje vsega zakonodavstva v naši državi. Posebna stalna komisija v pravosodnem ministrstvu izdeluje nove zakone. Med prvimi zakoni, ki se bodo izdelali, sta kazenski in trgovinski zakonik. V finančnem ministrstvu se izdeluje novi državni proračun, v katerem bo do skrajnosti izvedeno načelo štedenja ter za vso državo uvedena popolna enakost.

V nizu upravnih preosnov se bo tudi, kakor poročajo beogradski časniki, izvedla nova upravna razdelitev cele države. Ta razdelitev bi bila tako izvedena, da bi ostala v vsaki bodoči državni ureditvi, o kateri govori kraljevi proglas. Kakšna bo ta upravna razdelitev države, ni sedaj mogoče ničesar povedati. Možna so samo ugibanja. Taka ugibanja se pojavljajo po časnikih naše države, pa tudi v inozemstvu. Zanimivo je zabeležiti, da nekateri francoski in nemški listi poročajo o tile razdelitvi državnega ozemlja: 1. Slovenija, 2. Hrvatska in Slavonija z Dalmacijo in delom Bosne do Travnika, 3. Hercegovina s Črnogoro in Boko Kotorsko, 4. Srem, Banat, Bačka in gornji del Srbije z vzhodno Bosno, 5. Južna Srbija z Nišem, stara Srbija z južnovzhodno Bosno. Ti listi pripominjajo, da je namen vlade, da uredi in utrdi gospodarski položaj

države, potem pa se bo ustvarila nova ustava, ki ne bo imela bivše centralistične oblike. Druga poročila pa govorijo o razdelitvi države na 7 ali 12 ali 14 pokrajin.

Značaj, namen in naloge sedanje vlade najboljšje osvetljuje izjava njenega predsednika generala Živkovića, ki je dal dopisniku angleškega lista »Daily Express«. Na vprašanje dopisnika, ali pomeni novi režim stalno vladno obliko in če ga je smatrati kot vojaško ali fašistično diktaturo, je izjavil ministrski predsednik, da mora na vsa tri vprašanja odgovoriti le negativno (zanikajoče). On nosi svojo staro uniformo, ker ni nič drugega kot vojak, ki služi svojemu kralju.

V trenutku, ko bode njegova sedanja naloga izvršena, bo tudi zavlada zopet parlamentarni režim in to naj zadostuje, da bodo razpršeni vsi tozadevni dvomi. Kralj je poklical v vlado samo osebe svojega zaupanja in čistega političnega slovesa. Dejstvo, da je on sam oficir, nikakor ne pomeni, da je režim vojaški. Nikdar ni bil pristaš kake stranke in zavzema tudi sedaj mesto, ki ga dviga nad stranke.

Fašistični režim pomeni vlado ene stranke nad drugimi. V njegovem kabinetu pa so možje raznih strank, iz česar sledi, da tudi novi režim ni noben fašistični režim.

Kar je storil kralj, ni nič drugega kot to, kar so že pred letom dni zahtevali od njega vse stranke, Srbi ravno tako kot Hrvati. Takrat se je reklo, kralj naj poseže vmes. Sedaj je to storil in odmev v vrstah vseh Srbov, Hrvatov, Slovencev in vseh ostalih državljanov je naravnost presenetljiv.

Kralj želi, da bo nova vlada na vseh poljih pravična in da po možnosti vse stare krivice popravi. To pomeni za vlado pomnožitev in kakor upa tudi pospešitev dela. Tudi tujina mora priznati, da je prišla Jugoslavija na mrtvo točko, ko je bila ena stranka drugi v laseh in so državni posli obležali ob strani.

O namerah in ukrepih za bližnjo bodočnost se ni hotel izjaviti general Živković in je omenil le že znane instrukcije, ki so bile dane uradnikom. Vsak minister je dolžan, v svojem resorju proučiti vse potrebno delo in potem bo na posebnih sejah vlade na podlagi tega proučevanja določen vladni delovni program.

Svojo izjavo je zaključil general Živković z besedami: »Moramo pač popravi

viti to, kar smo zamudili v desetih letih in zato ne smemo izgubiti nobenega časa.

V nedeljo, dne 13. januarja, je predsednik vlade sprejel zastopnike inozemskih časnikov ter jim je dal izjavo o programu vlade. O časovnem značaju svoje vlade je rekel: »Brez dvoma je naša naloga, kakor se jasno vidi iz kraljevega proglasa, časovno omejena. Kraljevska vlada, kadar izvrši svoj glavni program, bo preučila in izvršila potrebne korake, da vpelje zdravo demokra-

cijo in ustavno življenje. Povdarjam, da je delo kraljevske vlade pripravljalega značaja ter energično demantiram vse vesti o kakšnih tajnih name-nih vladine politike. Ravnotako moram povdariti, da bo vlada v zunanjepolitičnem oziru z vso energijo nadaljevala dosedanje napore za ohranitev in poglo-bitev dobrih odnošajev z vsemi država-mi, zlasti s sosednimi državami, ker priznava kot temelj svoje politike obstoječe mednarodne obveznosti in po-godbe.

zar s svojim junaškim srcem? O njem ni sledi in glasu. Morda je tudi to junaštvo, pa cigansko.

*

V DRUGIH DRŽAVAH.

Mussolini kot prerok. Gospodar Itali-je Mussolini se je razgovarjal te dni z ameriškimi časnikarji, katerim je podal za prihodnost sledeče prerokbe: Cilj Italije ni vojna, ampak pripravljenost. Leta 1935 bodo nastopile okolno-sti, po katerih bo potrebna izprememba sedajnega reda v Evropi. Usoda Madžarske se mora olajšati. Italija hoče si-cer mir, a je kot politik vedno pripravljena na vojno. Fašizem me bo (Musso-linija) dolgo preživel, ker še le tedaj, ko bo današnja mladina dorasla, bo Italija popolnoma fašistična.

Francoski ministrski predsednik je utrdil vladni položaj. Na Francoskem so doživljali v zadnjem času precej ostre notranjepolitične pretresljaje. Poinca-rejeva vlada si je zopet utrdila svoj po-ložaj s tem, da je zanjo v zbornici 325 glasov, proti pa 251 glasov.

Bolgarski vojni minister Vlkov podal ostavko. Ko so vznemirjali v zadnjih časih evropski mir bolgarski prekucu-hi, se je velikokrat imenovalo ime bol-garskega vojnega ministra, katerega so dolžili, da je na strani makedonstvuju-čih. Vlkov se je tudi upiral na vse kri-plje, da bi bil podal ostavko. Novejša poročila iz Bolgarije prinašajo vest, da se je Vlkov umaknil in da je imenovan za poslanika v Rimu.

Rumunija bo dobila večje zunanje po-sojilo, da si bo uredila svoj notranji fi-nančni položaj.

Prestol afganistanskega kralja zopet v nevarnosti. Smo že poročali, kako so se uprli proti novotarijam afganistan-skega kralja razna plemena. Za naprednost vneti kralj Amanulah je bil nekaj časa pred ustaši v veliki stiski. Kmalu se mu je posrečila večja zmaga nad na-sprotniki in časopisje je poročalo, da je zopet gospodar položaja v celem kra-ljestvu. Novejša poročila pa javljajo z vso resnostjo, da je prišlo v Afganista-nu do tako resnega ponovnega upora, iz kojega bo izšel, če ga bode preživel kralj, kot premaganec.

V Evropi mraz — v Avstraliji vroči-na. Po celi Evropi je pritisnil v zadnjih dneh mraz, kakoršnega ne pomnijo 30 let. Iz glavnega mesta Avstralije Sid-neyja pa poročajo, da je tamkaj tako visoka vročina, da užigajo preveč žgoči solnčni žarki poslopja.

Vlada spopolnjena.

Z odhodom zunanjega ministra g. dr. Voja Marinkoviča se je izvršila spopolnitev vlade. Za zastopnika zunanjega ministra je imenovan dr. Kosta Kumanudi, ki je obenem poštini minister. Obenem je obdržal tudi mesto komisarja beograjske občine. Za trgovinskega ministra je imenovan dr. Mažuranič, odvetnik iz Zagreba, ki izhaja iz stare plemenitaške rodovine, ki je imela že svo-ječasno iz svoje srede bane, in velik up-liv v zagrebških umetniških krogih, v akademiji znanosti itd. Za zastopnika ministra za agrarno reformo je imeno-van minister za kmetijstvo dr. O. Fran-geš.

Nova vlada je torej sestavljena tako-le:

Predsednik ministrskega sveta in mi-nister za notranje zadeve: general Pera Živkovič.

Podpredsednik ministrskega sveta: Nikola Uzunovič.

Minister za promet: dr. A. Korošec.

Minister za zunanje zadeve: dr. Voja Marinkovič.

Minister za vojno in mornarico: ge-neral Stevan Hadžić.

Minister za vere: dr. Tugomir Alau-povič.

Minister za ljudsko zdravstvo: dr. U. Krulj.

Minister za socialno politiko: dr. M. Drinkovič.

Minister za trgovino: dr. Želimir Ma-žuranič.

Minister za pravosodje: dr. M. Srskič.

Minister za prosveto: Božidar Maksi-vovič.

Minister za finance: dr. Stanko Švr-ljuga.

Minister za kmetijstvo in zastopnik ministra za agrarno reformo: dr. Oton Frangeš.

Minister za javna dela: Stevan Sav-kovič.

Minister za pošte in zastopnik mi-nistra za zunanje zadeve: dr. Kosta Ku-manudi.

Minister za gozdarstvo in rudarstvo: Lazar Radivojevič.

*

Slovenska oblastna komisarja ime-novana. Za komisarja ljubljanske obla-stne skupščine in ljubljanskega obla-stnega odbora je postavljen dosedanji ob-lastni predsednik dr. Marko Natlačen,

za komisarja mariborske oblastne skup-ščine in mariborskega oblastnega ob-dora pa dosedanji predsednik dr. Josip Leskovar.

Člani oblastnih odborov — razrešeni svojih služb. Za komisarja oblastnih skupščin in oblastnih odborov v Mari-boru in v Ljubljani sta imenovana, ka-kor poročamo, prejšnja predsednika g. dr. Leskovar in dr. Natlačen. Člani ob-lastnih odborov pa so razrešeni svojih služb. Ministrstvo notranjih del ni pri-stalo na predlog, da bi se komisarju po-stavil ob stran posvetovalni odbor. Vse funkcije oblastne samouprave so se združile v osebni komisarij, ki ima vršiti posle oblastnega odbora in občinske skupščine.

Slovenec veliki župan v Beogradu. Za velikega župana beogradske oblasti je imenovan bivši veliki župan ljubljanski dr. Vilko Baltič.

Ukinjeni zakoni. V ponedeljek je kralj podpisal 4 zakone, s katerimi se ukinja: 1. dosedanji volilni red za narodno skup-ščino, 2. zakon o volilnih imenikih, 3. zakon o volilnem redu za oblastne, sre-zke in občinske samouprave, 4. stalnost uradnikov.

Pribeževci je izginil! Pod tem naslo-vom piše splitski list »Jadrano«: »Kot kristjani ne želimo hudega nobenemu, tudi ne gospodu Svetozaru Pribeževcu, ki je sicer v nekoliko letih toliko škode prizadel državi, posebej še nam Hrvat-om. Kot javno glasilo pa ne moremo, da ne bi zabeležili značilni pojav. Dok-ler je za časa »krvave« vlade bil notra-nji minister »krvavi« duhovnik Korošec, se vsa »hrvatska javnost« ni mogla dovolj načuditi junaštvu boritelja Sve-tozara, ki je s svojimi dolgimi in boje-vitimi izjavami tudi večkrat na dan šel neustrašeno v boj z željo, da vlado in vladavino zruši. A sedaj? Ljudje se ču-deč vprašajo: Kam pa se je djal Sveto-

ZA NEDELJO Sv. Anton Puščavnik.

Spominski dan 17. januar.

Rojen je bil sv. Anton leta 251 po Kr. v vasi Koma v Srednjem Egiptu. Starši njegovi so bili zelo premožni, a še bolj verni in pobožni. Vzgojali so svoja dva otroka k bogaboječnosti, skromnosti in preprostemu življenju. Posebno so pa-zili, da nista prišla v stik s takimi otro-ki, ki bi ju utegnili pokvariti.

Ko je bil Anton star 20 let, sta mu u-mrla oče in mati. Ostalo mu je ogrom-

no posestvo in drugo bogastvo ter pre-cej mlajša sestra, za katero je moral skrbeti. Ko je pa slišal nekega dne v cerkvi evangelijske besede Kristusove: »Če hočeš biti popoln, pojdi, prodaj vse, kar imaš, in daj vse revežem, pa pridi in hodi za me noj, in boš imel zaklad v nebesih.« Ne-kaj časa se je bojeval sam s seboj, nato pa je svoje veliko premoženje deloma razdelil med uboge, deloma pa prepu-stil sestri, ki jo je dal v vzgojo v zavod pobožnih devic. Sam pa je šel v kraj, ne-koliko oddaljen od njegove domačije in je začel tam samotarsko življenje.